

Smärtbehandling

i samband med operation

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
KUNGÄLVS SJUKHUS

Bedömning av smärta

Inför din operation kommer du att få information om ingreppet och anestesimetoden (narkos eller någon form av lokalbedövning). Du kommer också att få information om vilken smärtbehandlingsmetod som kommer att användas.

VAS-skalan

För att bedöma smärtan efter operationen används ofta en s.k. VAS-skala (visuell analog skala). Den ena änden av skalan innebär "ingen smärta", medan den andra änden innebär "värsta tänkbara smärta". Däremellan finns lätt, måttlig, medelsvår, svår och outhärdlig smärta graderad. Efter din operation kommer vi regelbundet att kontrollera att du mår bra och med hjälp av VAS-stickan kan du visa hur ont du har. Ibland ber vi dig i stället att verbalt värdera din smärta med en siffra mellan 0 och 10. Även andra skalor för att bedöma smärta kan användas.

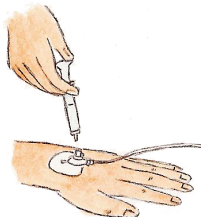

Det är viktigt att du själv säger ifrån när du har ont, om smärtan tilltar eller om du har otillräcklig effekt av den smärtlindring du får.

Olika smärtbehandlingsmetoder

Tabletter

Före operationen kommer du att få smärtstillande tabletter. Vilken typ av operation du ska genomgå avgör vilka tabletter du får. Som regel fortsätter tablettbehandlingen efter operationen som grundsmärtlindring.

Injektion

Injektioner av smärtstillande läkemedel kan ges på olika sätt. Det vanligaste sättet är att injektionen ges via en droppnål direkt i blodbanan (intravenös injektion). Man får då en mycket snabb effekt.

Patientstyrd smärtlindring med smärtpump (PCA)

Patientstyrd smärtlindring med smärtpump innebär att det är du själv som styr smärtlindringen. Varje gång du har ont trycker du på en knapp som är kopplad till en "smärtpump" och då ges automatiskt en bestämd dos smärtstillande läkemedel.

Om denna smärtbehandlingsmetod blir aktuell för dig kommer vi att förklara närmare hur pumpen fungerar.

Epidural metod

Epidural smärtbehandling kan vara den bästa smärtlindringsmetoden om du har genomgått en större operation, t.ex. i buken, bröstkorgen, höften eller knät. En mycket tunn slang (kateter) placeras då i ryggen och genom katetern får du smärtstillande medel som bedövar nerverna från operationsområdet. Metoden ger mycket bra smärtlindring och gör att du tidigt kan sitta upp och stiga ur sängen.

Smärtbehandlingsmetoder med lokalbedövningsmedel

I anslutning till operationen kan läkaren ge lokalbedövningsmedel direkt i operationssåret. I vissa fall kan du få lokalbedövningsmedel även dagen efter operationen via en kvarliggande tunn slang.

Musik

Det finns studier som visar att musik kan ha en smärtreducerande effekt, dvs. att du upplever mindre smärta och ett minskat behov av smärtstillande läkemedel. Musik kan också skapa en avkopplande och familjär atmosfär vilket kan öka ditt välbefinnande. Du får därför gärna ta med dig en cd-spelare eller en kassett och lyssna på den musik du tycker om.

Det är viktigt med god smärtlindring

Hur man upplever smärta är mycket individuellt. Med moderna smärtbehandlingsmetoder finns det goda möjligheter att göra smärtan hanterbar. Därför är det viktigt att du talar om när du har ont.

Förutom att det är obehagligt att ha smärta kan svår obehandlad smärta ha andra nackdelar. God smärtlindring, framför allt med epidural metod, ger bättre lung- och hjärtfunktion, mindre risk för blodpropp samt bättre tarmfunktion efter operationen. Effektiv smärtlindring underlättar också sjukgymnastik och rehabilitering, vilket gör att du snabbare återhämtar dig efter en operation.

Illamående

Många får besvär med illamående efter att de har blivit opererade. Detta kan ha flera orsaker: ingreppets art, narkosmedlet eller det smärtstillande läkemedlet. Om du har lätt för att bli åksjuk, sjösjuk eller tidigare mått illa vid operationer är det bra om du talar om det så att vi har möjlighet att förebygga i god tid.

Kungälv's sjukhus, 442 83 Kungälv | Besöksadress: Lasarettsgatan, Kungälv | Tfn 0303-980 00 | E-post: kungalvs.sjukhus@vgregion.se

Produktion: Kungälv's sjukhus, december 2008 | Text & granskning: Lotta Wessel, Elisabeth Appenborg, Björn Edshage | Källor: "Postoperativ smärta och dess bedömning", Narinder Rawal. "Smärtbehandling efter operation", Narinder Rawal/Jan Hylander | Form & illustration: Lisa Arvidsson | Tryckeri: CELA Grafiska, Vänersborg